

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสร้างแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ แล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการเปรียบเทียบ ปัจจัยที่ส่งผลให้อาสาสมัครตัดสินใจเข้าร่วม โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อชาวชนบท จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา และอาชีพหลัก ด้วยการทดสอบไคสแควร์ เพื่อให้การวิจัยมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับอาสาสมัคร ทฤษฎีพื้นฐานทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต จิตวิทยาเกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล ความทันสมัย ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ อิทธิพลของบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น และสื่อมวลชนต่าง ๆ ตลอดจนรายละเอียดของโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อชาวชนบทของกรมการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งสำรวจงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาสาสมัครส่งเสริมคุณภาพชีวิต (อคช.) ที่กำลังปฏิบัติงานในโครงการนำร่องโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท ในช่วงปีงบประมาณ 2530 ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดนครราชสีมา รวมจำนวนทั้งสิ้น 460 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจากบัญชีรายชื่อประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 214 คน (William G. Cochran 1977: 75-76)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้จากสูตรการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

$$n = \frac{\frac{t^2 PQ}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 PQ}{d^2} - 1 \right)}$$

$$d = 0.05$$

$$P = 0.5$$

$$Q = 1 - P$$

$$t = 2, \alpha = 0.05$$

$$n = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง = 214 คน แสดงว่าในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 214 คน แต่ในทางปฏิบัติผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการคำนวณ

3. การสร้างเครื่องมือ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เลือกตอบและเติมข้อความตามความเป็นจริง

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ:

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา และอาชีพหลัก ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check list) และเติมข้อความ รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบทของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งมีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้คือ

- (1) ด้านความต้องการส่วนบุคคลของอาสาสมัคร มี 14 ข้อ
- (2) ด้านความทันสมัย มี 15 ข้อ
- (3) ด้านผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ มี 12 ข้อ
- (4) ด้านอิทธิพลของบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น มี 11 ข้อ
- (5) ด้านสื่อมวลชนต่าง ๆ มี 8 ข้อ

รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 60 ข้อ

3.2 วิธีสร้างเครื่องมือ

3.2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ขึ้นโดยการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

3.2.2 นำโครงร่างแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจนและเข้าใจดียิ่งขึ้น แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพร้อมทั้งวิจารณ์และเสนอแนะจำนวน 9 ท่าน (ดังรายนามปรากฏในภาคผนวก ข)

3.2.3 ปรับปรุงเนื้อหาของแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิโดยเพิ่มเติมคำถามที่จำเป็นและสำคัญที่ควรทราบในข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 1 และเพิ่มเติมคำถามบางข้อพร้อมทั้งตัดคำถามบางข้อออกเพื่อจะได้ไม่ซ้ำซ้อน แล้วจัดลำดับคำถามให้เป็นหมู่เป็นพวกเดียวกัน ในเหตุผลในการตัดสินใจ เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณภาพ

ชีวิตเพื่อชาวชนบทในตอนที่ 2 โดยได้จำนวนคำถามทั้งหมด 60 ข้อจากปัจจัยที่ส่งผลให้อาสาสมัคร คัดลึนใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท ทั้ง 5 ด้าน

3.2.4 หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่งเสร็จแล้วจึงได้นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ชุดแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับอาสาสมัครในโครงการนำร่องโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบทในจังหวัดนครราชสีมาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมด้วยผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท 1 คน และครูอาสาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่อยู่ในพื้นที่ทำการเก็บข้อมูล 1 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ก่อนใน 10 คน แรกและผู้ช่วยผู้วิจัยทั้ง 2 คน รวมทั้งผู้วิจัยได้จดคำให้สัมภาษณ์ เมื่อทำการสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทั้ง 2 คน ได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากการให้สัมภาษณ์ของอาสาสมัครว่าตรงกันหรือไม่ และกระทำเช่นนี้ไปเรื่อยจนครบ 50 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้สลับกันสัมภาษณ์ ผลการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้ง 50 คน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมีความเข้าใจตรงกันทุกฉบับ ระยะเวลาที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 1 คน คือ 20 นาที

ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) (สุภาพ วาดเขียน 2525: 51) ซึ่งเป็นการนำคำตอบจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 50 ฉบับ มาคำนวณหาค่าความเที่ยงเฉพาะ ตอนที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านความต้องการส่วนบุคคลของอาสาสมัคร ได้ค่าความเที่ยง = 0.932

ด้านความทันสมัย ได้ค่าความเที่ยง = 0.875

ด้านผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ได้ค่าความเที่ยง = 0.908

ด้านอิทธิพลของบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น ได้ค่าความเที่ยง = 0.827

ด้านสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้ค่าความเที่ยง = 0.803

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสำนวนภาษา ในบางข้อของตอนที่ 2 เพื่อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์เสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านตรวจสอบอีกครั้งจนใช้ได้

3.2.6 เกณฑ์การให้คะแนนเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้
 อาสาสมัครตัดสินใจ เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท มีดังนี้

ระดับความคิดเห็น	มาก	ให้คะแนนเท่ากับ	3
ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	2
ระดับความคิดเห็น	น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	1

3.2.7 เมื่อได้ค่าคะแนนแล้ว ผู้วิจัยนำคะแนนดังกล่าวมาคิดน้ำหนักของคะแนน
 และกำหนดระดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังนี้ (Best 1963: 174-175)

2.50 - 3.00	คิดค่าเป็น	มาก
1.50 - 2.49	คิดค่าเป็น	ปานกลาง
1.00 - 1.49	คิดค่าเป็น	น้อย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยโดยอาศัยความร่วมมือ
 จากเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบทของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
 นครราชสีมา ดังนี้คือ

4.1 ผู้วิจัยมอบจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัยให้กับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออก
 โรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 23 ธันวาคม 2530 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ
 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงานและวิจัยในการวางแผนออกเก็บข้อมูล
 ให้ได้ครบตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 การสัมภาษณ์อาสาสมัครส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่
 ฝ่ายแผนงานและวิจัยของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ได้ลงพื้นที่ทำความรู้จัก
 กับผู้ใหญ่บ้าน, กำนันหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในท้องที่นั้น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกบางประการ
 ในขณะเก็บข้อมูล และได้เริ่มสัมภาษณ์อาสาสมัครส่งเสริมคุณภาพชีวิตระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม
 2530 ถึงวันที่ 15 มกราคม 2531

5. การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ 230 ฉบับ ได้มีการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 ตรวจสอบและให้คะแนนสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2 ลงรหัสที่ใช้แทนคำตอบจากแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ในแบบสอบถาม
ประกอบการสัมภาษณ์ทั้ง 230 ฉบับ

5.3 ลงรหัสในแบบฟอร์ม

5.4 บันทึกรหัสข้อมูลลงในม้วนเทป เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSS-X :
Statistical Package for the Social Sciences Version X) ของสถาบันบริการ
คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

6.1 นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูล
พื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา และอาชีพหลัก
มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางและความเรียง

6.2 นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่
ส่งผลให้อาสาสมัครตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท โดยวิเคราะห์
หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลให้อาสาสมัครตัดสินใจ เข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา
และอาชีพหลักของอาสาสมัคร ด้วยการทดสอบไคสแควร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย